

Náučný turistický chodník Pavčina Lehota

Kraj:	Žilinský
Okres:	Liptovský Mikuláš
Geomorfologická jednotka:	Liptovská kotlina
Geologická jednotka:	vnútrokarpatský paleogén
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Pavčina Lehota a pešo 0,8 km na juh; prípadne bus Demänovská Dolina, autocamp a pešo asi 1,5 km na juhozápad po miestnych komunikáciách
Východisko:	Pavčina Lehota, Fun Park Žiarce
Trasa:	Pavčina Lehota, Fun Park Žiarce - vyhladková veža Pavčina Lehota - poľnými cestami západným (Panjarok), severným (Jelie, Jelšie) a východným okolím obce (chatová osada Kamenná Porúbka) - Fun Park Žiarce
Dĺžka, prevýšenie:	9,8 km, prevýšenie 100 m
Čas prechodu:	3 h
Počet zastávok:	11
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2003; 2010 dobudovaný; 2018 obnova

Textový sprievodca: nie je; verejne dostupné sú obrázky informačných panelov > .PDF

Kontakt: Obec Pavčina Lehota, Pavčina Lehota 71, 031 01 Liptovský Mikuláš, tel. 044 / 5548 128

Aktuálny stav: Chodník je v dobrom stave.

Poznámky: (1) Náučný turistický chodník nemá vlastné meno, resp. jeho panely ho neobsahujú. Pomenovali sme ho podľa jeho označenia na stránke obce. Stretnúť sa možno s jeho rôznymi označeniami (napr. Žiarce, Jelšie). (2) Medzi prvou a druhou zastávkou stojí vyhliadková veža a za ňou prístrešok s posedením.

Upozornenia: (1) Keďže trasa chodníka vedie takmer úplne mimo lesa po lúkach a bývalých pasienkoch, za slnka neponúka žiadny tieň. V horúcich letných dňoch - s ohľadom na dĺžku trasy - treba mať so sebou dostatok vody. (2) Počas snehovej pokrývky býva na trase upravovaná bežkárska stopa.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Pavčina Lehota. Obec na severnom úpätí Ďumbierskych Tatier južne od Liptovského Mikuláša pri vstupe do Demänovskej doliny. Nad obcou na konci rázsochy Sinej v časti Na jame bolo jedno z najvyššie položených hradísk z obdobia púchovskej kultúry. Obec vznikla koncom 13. storočia spojením osady a majera, prvá písomná zmienka o nej je z roku 1365. Obyvateľstvo sa venovalo poľnému a lesnému hospodárstvu a pastierstvu. Pre rozširujúce sa pasienky pre hovädzí dobytok a ovce v druhej polovici 20. storočia bolo okolie obce v Liptovskej kotline zväčša odlesnené, no v posledných desaťročiach sa po útlme živočíšneho hospodárstva les začína vracat' - pasienky miestami opäť zarastajú malinčím a krovinami, čo láka do blízkosti sídel medvede. Obec je strediskom celoročného turistického ruchu Liptova, je i východiskom do Demänovskej doliny a Jasnej. Južne nad obcou je **Fun Park Žiarce** - v zime má funkciu miestneho lyžiarskeho strediska, ktorého zjazdovka sa v lete mení na horskú bobovú dráhu, najstrmšiu na Slovensku - má dĺžku 1 000 m s prevýšením 120 m.

Prírodná rezervácia Jelšie. Chránené územie pri južnom okraji Liptovskej kotliny medzi obcami Bodice a Pavčina Lehota vyhlásené v roku 1973 na ochranu ojedinelého uceleného a najzachovalejšieho komplexu spoločenstiev jaseňovej jelšiny v Liptovskej kotline. Porast tvorí výmladková jelšina (jelša lepkavá a jelša sivá) s vtrúseným smrekom a jaseňom s krušinou jelšovou, rešetliakom prečisťujúcim, bršlenom európskym a bazou čiernou v podraсте.

Paludzský artikulárny kostol. Monumentálny drevený kostol juhozápadne od Liptovského Mikuláša v k. ú. obce Svätý Kríž stojaci však bližšie k susednej obci Lazisko, patriaci k najväčším dreveným stavbám strednej Európy. Kostol pôvodne stál pri Paludzi – dávnom stredisku evanjelického cirkevného života –, ktorá bola jednou z obcí zaplavených vodným dielom Liptovská Mara. Bol postavený počas protireformácie v roku 1774 v zmysle tzv. šopronských artikúl z roku 1681, podľa ktorých si evanjelici mohli v každej stolici postaviť po dva kostoly za prísnych obmedzujúcich podmienok, napr. kostol musel byť postavený na určenom mieste na okraji (mimo) obce, a to v priebehu jedného roka, celý z dreva bez použitia kovových prvkov či kamenného muriva (s výnimkou nevysokého sokla), nesmel mať vežu ani vchod priamo z ulice. Súčasná veža bola ku kostolu pristavaná až po tolerenčnom patente v roku 1781. Stavba s celkovou dĺžkou 43 m na pôdoryse gréckeho kríža je významná aj z konštrukčného hľadiska – „je to azda najväčšie mechanické dielo z dreva, zaiste maximálne priestranné, aké bolo v 18. storočí preklenuté“ (Emil Edgar 1922). Staviteľom bol negramotný tesársky majster Jozef Lang bez použitia plánov či akýchkoľvek výpočtov. Nad krížením lodí je impozantná klenba, po celom obvode sa tiahnu v dvoch radoch nad sebou chóry s cennou maliarskou výzdobou, čím sa dosiahla kapacita chrámu až vyše 6 000 osôb. Kostol slúžil obciam stredného a dolného Liptova. V rokoch 1974 – 1978 bol pre stavbu priehrady vážskej kaskády, diaľnice a prekládku železnice rozobratý a znovu vybudovaný na novom mieste. Kostol je národnou kultúrnou pamiatkou a je celoročne denne v obmedzenom čase prístupný verejnosti.

Liptovská kotlina. Jeden z troch geomorfologických podcelkov Podtatranskej kotliny, vyhraničený zhruba medzi Ružomberkom, Važcom, Štrbským sedlom, Pribylinou a Kvačanmi; so zvyšnými jej dvoma časťami susedí na východe – s Popradskou kotlinou – a severovýchode – Tatranským podhorím. Ďalej susedí s Veľkou Fatrou, Nízkymi Tatrami, Kozími chrbtami, Západnými Tatrami a Chočskými vrchmi. Predstavuje mohutnú tektonickú depresiu ležiacu vo výškach zhruba 470 – 900 m n. m. Je vyplnená kvartérnymi terasovými a nivnými sedimentmi riek a potokov (hliny, štrkopiesky) a pod tatranským úpäťm i glacifluviálnymi terasovanými kužeľmi (štrky, štrkopiesky), čiastočne prikrývajúcimi podložné paleogénne horniny (flyš: pieskovce a ílovce). Tieto lokálne i s drobnými mezozoickými ostrovmi (Hrubý grúň) výraznejšie vystupujú nad zvltný reliéf s dlhými plochými chrbtami až plošinami a majú charakter až vrchoviny. V oblasti niektorých zlomov sa vyskytujú travertíny (Lúčky, Bešeňová, Liptovské Sliače).

Demänovská Dolina. Obec v severnej časti Nízkych Tatier (Ďumbierskych Tatier) južne od Liptovského Mikuláša, ktorá vznikla na území **Demänovskej doliny** (ako ju definuje samostatné heslo v texte náučného chodníka Demänovská dolina) v roku 1964 zlúčením turistických objektov v miestnych častiach: Tri studničky, Jaskyne, Repiská, Lúčky a Jasná. Jasná bol pôvodne názov horných častí doliny, neskôr sa rozšíril aj na okolie Vrbického plesa a Záhradky. Pôvodne pozemky vlastnili zemepáni Liptova, ktorí ich využívali na ťažbu dreva, pasenie dobytky a oviec v letnom období. Po objavení Demänovskej jaskyne slobody v roku 1921 a najmä vybudovaní lanovky na Chopok (1954) sa dolina vyvinula na jedno z najfrekventovanejších stredísk cestovného ruchu na Slovensku s neustále sa rozširujúcimi ubytovacími a stravovacími kapacitami ako aj infraštruktúrou najmä pre zimné športy (lanovky, lyžiarske vleky).

Názvy informačných panelov

1. Žiarce
2. Podzámček
3. Pod kameňolomom
4. Panjarok
5. Nad dedinou

6. Pavčina Lehota - Bodice
7. Jelié
8. Rakový jarok
9. Jelšie
10. Lehôtka
11. Kamenná Porúbka

